

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Depalle/Fransa – 34044/02

Karar 29.3.2010 [BD]

1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi

1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin 1. fıkrası

Mülkiyetin kullanılmasının düzenlenmesi

Usulüne uygun olarak alınmış ancak kıyı kamusal alanında kalan bir evin tazminat verilmeksizin ve masrafları maliklerine yükletilmek üzere yıktırılması zorunluluğu: *İhlal yok*

[Bu özet aynı zamanda *Brosset-Triboulet ve diğerleri/Fransa*, n° 34078/02, 29 Mart 2010 davasındaki kararlar da ilgilidir]

Olaylar – Depalle davasında başvuru ve karısı içinde oturmak amacıyla 1960'ta kısmen kıyı kamusal alanında kalan bir arsa üzerine inşa edilmiş bir ev almışlardır. İlgililer bu evi yasal olarak kullanabilmek için bazı şartlara bağlı ve Aralık 1992'ye kadar düzenli olarak yenilenen kamu mallarının geçici olarak kullanılması izinlerinden yararlanmışlardır. *Brosset-Triboulet* davası benzer olaylarla ilgilidir. 1945'te başvuru ve karısının annesi kıyı kenarında kamuya ait bir yerde oturma amaçlı bir ev almıştır. Bu parseli kullananlar valiliğin Eylül 1909'dan Aralık 1990'a kadar sistematik bir şekilde yenilenen kullanım izinlerinden yararlanmışlardır. Eylül 1993'te vali bu iki davanın taraflarına Kıyı Düzenleme, Koruma ve Değerlendirme Hakkında Kanun'un ("kıyı kanunu") yürürlüğe girmesiyle artık verilen izinleri eski koşullarıyla yenileyemeyeceğini, çünkü bu kanunun kıyıları her türlü bireysel kullanıma (özellikle de oturma amaçlı evlere) kapattığını bildirmiştir. Ancak vali onlarla bir sözleşme yapabileceğini, bu sözleşme çerçevesinde kendilerine ev ve arsaların her türlü devrini yasaklayan tamamen şahsi bir kullanım öngören, tek bir seferliğine bakım çalışmasına izin veren ve devlete iznin bitiminde o yerleri eski hallerine döndürme veya arsaların üzerindeki yapıları kullanma olanağı tanıyacak bir şekilde sınırlı bir kullanım izni verebileceğini belirtmiştir. Taraflar bu teklifi reddetmiş ve Mayıs 1994'te valinin kararının iptali için idare mahkemesine başvurmuşlardır. Aralık 1995'te, vali, kamu malını izinsiz bir şekilde işgal etmeye devam etmekten dolayı taraflara karşı idare mahkemesinde dava açmıştır. Vali deniz kıyısının tazminat verilmeksizin evlerin inşasından önceki haline döndürülmesi ve masraflarında taraflara yükletilmesini talep etmiştir. Son yargı mercii olan Danıştay, Mart 2002'de, ihtilâflı malların kıyı kamu malı olduklarına, tarafların bu mallar üzerinde aynı bir hak iddiasında bulunamayacaklarına ve sonuç olarak ta tazminat ödenmeksizin yerlerin eski hallerine döndürülmeleri zorunluluğunun AİHS'nin 1 no'lu Protokol'ünün 1. maddesi tarafından yasaklanan bir tedbir oluşturmadığına karar vermiştir.

Hukuk – 1 no’lu Protokol’ün 1. maddesi: a) *Uygulanabilirlik* – Sadece geçici ve sonradan vazgeçilebilir bireysel kullanıma izin veren kamu mallarıyla ilgili ilkelerin katı bir uygulaması sonucu ulusal yargı organları başvuruculara evleri üzerinde aynî bir hak tanımayı reddetmişlerdir. Böylece malların çok uzun bir süre kullanılmış olmalarının söz konusu yerlerin devredilemez ve zamanaşımına uğramaz kıyı alanına ait olması üzerinde hiçbir etkisi olmamıştır. Bu şartlarda, evler iyi niyetle alınmış olsalar da, kullanım izinleri kamu malları üzerinde aynî bir hak tesis edici olmadıklarından, başvurucuların makul bir şekilde evleri kullanma hakkından yararlanmaya devam etmeyi umabildikleri şüphelidir. Gerçekte bütün valilik kararları, kullanım izninin iptal edilmesi ve idarenin talep etmesi durumunda, söz konusu yerlerin eski hallerine dönüştürülmeleri zorunluluğu bulunduğunu belirtiyordu. Buna karşılık, bir devletin ulusal kanunlarının özel bir menfaati mülkiyet hakkı olarak tanımaması bu menfaatin, bazı koşullarda, 1 no’lu Protokol’ün 1. maddesi anlamında bir mal olarak kabul edilmesine engel değildir. Bu olayda, aradan geçen zaman, başvurucular için, evlerinden yararlanma konusunda mülkiyetle ilgili bir menfaatin doğmasına neden olmuştur. Bu menfaat bir mal olarak kabul edilebilecek kadar tanınmış ve önemliydi.

Sonuç: 1 no’lu Protokol’ün 1. maddesi uygulanabilir.

b) *Esas* – Kamu mallarıyla ilgili ilkeler ve bugün itibariyle yıkımın gerçekleştirilmemiş olduğu dikkate alındığında, bu olayda mal ve mülkünden yoksun bırakılma durumu yoktur. Bireysel kullanım izinlerinin yenilenmemeleri (başvurucular bu durumun bir gün başlarına gelebileceğini bilmiyor olmazlar) ve evlerin yıkım emri, mülkiyetin kullanılmasının kamu yararı için düzenlenmesi olarak görülebilir. İzinlerin yenilenmesinin vali tarafından ret edilmesi kıyı kanunu hükümlerine dayanmaktadır. Müdahale, kıyıya herkesin serbest erişimini sağlamak gibi genel bir menfaate ilişkin meşru bir amacı hedefliyordu. Şimdi de sıra, başvurucuların evlerini muhafaza etme çıkarları dikkate alındığında, yerlerin eski hallerine döndürülmeleri zorunluluğunun takip edilen amaçla orantılı bir araç olup olmadığına karar vermekte. Toplumun genel menfaatinin üstün bir yere sahip olduğu imar düzenleme ve çevre koruma politikaları devlete geniş bir takdir payı bırakmaktadır. Evlere sahip olmalarından, hatta evlerin inşa edilmelerinden beri idare bu evlerin varlıklarından haberdardı, çünkü bu evlerin kullanımı dolma toprağın kamunun erişimine her zaman açık olması gerekliliğini belirten izinlerin verilmesi şartına bağlıydı. Her bir valilik kararı iznin süresini ve idarenin herhangi bir nedenle gerekli gördüğünde izni değiştirme veya geri alma olanağını ve buna karşı ilgililerin tazminat talep edemeyeceklerini belirtiyordu. Ayrıca bu kararlarda talep edildiğinde ilgililerin söz konusu yerlerde inşa edilecek ve kararın verildiği tarihte mevcut olan yapıları yıktırtmak suretiyle bu yerlerin eski hallerine döndürülmelerini sağlamaları gerektiği belirtiliyordu. Böylece başvurucular izinlerin geçici ve geri alınabilir olduklarını her zaman biliyorlardı. Dolayısıyla otoriteler bu malların hukuki durumları konusundaki belirsizliğin devam etmesine katkı sunmamışlardır. Kuşkusuz, başvurucular bu mallardan uzun bir dönem yararlanabilmişlerdir. Ancak bu durum otoritelerin bir ihmalkârlığından değil kamu mallarının kullanılmasına devam edilmesine mevzuata uygun bir şekilde hoşgörü göstermelerinden ileri gelmiştir. Sonuç olarak, evlerin statüsüyle ilgili belirsizlik konusunda otoritelerin sorumluluğunun zamanla arttığı söylenemez. 1986’da kıyı kanununun çıkarılmasıyla başvurucuların durumu değişmiştir; bu kanun imar düzenlemesi ve çevrenin korunmasıyla ilgili kaygıların daha bugünkü gelişmişlik seviyesine ulaşmadığı ve kıyının korunmasının sadece kamu mallarıyla ilgili kurallar aracılığıyla sağlandığı bir dönemden kalma bir politikaya son vermiştir. Her halükarda, yukarıda ifade edilen hoşgörü bu durumun yasallaştırılmasıyla sonuçlanamazdı. Tedbirin kıyının korunması kamu yararını sağlama amacına ulaşmak için uygun olup olmadığı sorusuna gelince, bu korumayı sağlamak için hangi tür tedbirin alınacağına karar vermek ulusal makamlara düşer. İzin vermeye devam etmenin reddi ve başvurucuların, söz konusu yerleri, evlerin inşasından önceki hallerine

döndürmeye mahkûm edilmeleri yasanın daha tutarlı ve katı bir şekilde uygulanması kapsamına girer. Kıyıların çekiciliği ve ona yönelik aşırı bir talebin olduğu dikkate alındığında, kontrollü bir şehirleşme ve herkesin kıyılara erişiminin sağlanması bu yerler için daha katı bir yönetim politikasının uygulanmasını gerektirir. Bu durum Avrupa'nın bütün kıyıları için geçerlidir. Aynî hak talebinde bulunamayan başvuruçuların durumunda yasaya bir istisna getirilmesini kabul etmek ne kıyı yasasının ne de kamusal ve bireysel kullanım ilişkisinin daha iyi bir şekilde organize edilmesi gereklerine uygundur. Öte yandan, başvuruçular uzlaşmacı çözümü, yani valinin evlerden yararlanmaya bazı şartlar altında devam edilmesi yönündeki teklifini reddettiler. Hâlbuki bu teklif mevcut çıkarları makul bir şekilde uzlaştırmaya izin verecek bir çözüm oluşturabilirdi. Son olarak, kamu mallarıyla ilgili kurallar ve başvuruçuların 1961 ve 1951 yıllarından beridir kendilerine verilen kamu mallarının geçici kullanımına ilişkin bütün izinlerde açıkça belirtilmiş olan tazminat verilmemesi ilkesini bilmezden gelemeyecekleri dikkate alındığında, tazminat verilmemesi, başvuruçuların mallarının kullanımının kamu yararı amacıyla düzenlenmesine ilişkin orantısız bir tedbir olarak kabul edilemez. Başvuruçuların evlerinin tazminat verilmeksizin yıktırılması başvuruçulara özel ve aşırı bir yük yüklememiştir. Dolayısıyla genel çıkarlarla başvuruçuların çıkarları arasındaki denge bozulmamıştır.

Sonuç: İhlal yok (Dörde karşı on üç oyla).

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.